

Mladí ľudia v meste

Obyvatelia mesta poveria každé 4 roky vo voľbách istý počet ľudí, aby ich zastupovali a rozhodovali v ich mene (namiesto nich).

Ak niekto nechodí voliť, dobrovoľne sa vzdáva jednej z možností, ako ovplyvniť to, čo sa deje v jeho meste.

Voliť môže každý obyvateľ mesta starší ako 18 rokov.

Aj mladší občania však môžu meniť svoje mesto, vyjadrovať sa.

AK chcem vedieť viac o meste:

- ✓ prečítam si informácie na webe mesta alebo FB stránke mesta, na úradnej tabuli (väčšinou je priamo pred budovou úradu alebo často už aj na webe),
- ✓ opýtam sa priamo na mestskom úrade alebo primátora/primátorky mesta či poslancov/poslankýň mestského zastupiteľstva,
- ✓ zúčastním sa zasadnutia mestského zastupiteľstva, verejného prerokovania alebo stretnutia poslancov/poslankýň s občanmi,
- ✓ požiadam o sprístupnenie informácie písomne alebo emailom (ak nie je informácia tajná, bude sprístupnená).

Primátor/Primátorka mesta

Podľa zákona je najvyšším orgánom mesta. Volia ho priamo obyvatelia mesta raz za 4 roky. Jeho obdobie „vládnutia“ sa končí zvolením nového primátora, ktorý zloží sľub.

Ani primátorka/primátor však nemôže robiť iba to, čo ho baví alebo čo chce.

V čase neprítomnosti alebo nespôsobilosti zastupuje primátora/primátorku zástupca.

Volí ho mestské zastupiteľstvo spomedzi poslancov/poslankýň, ale kandidáta navrhuje primátor/primátorka. Mestské zastupiteľstvo môže zástupcu primátora kedykoľvek odvolať.

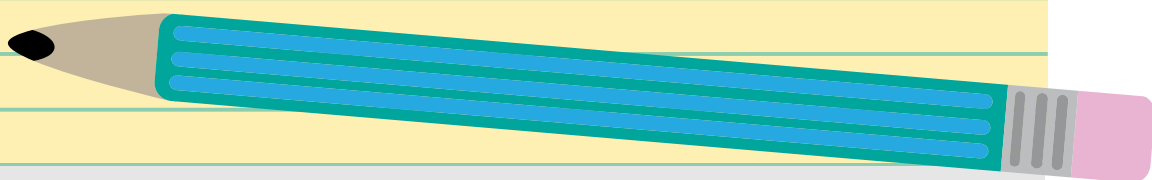
Úlohy primátora/primátorky

Jeho úlohy sú dané zákonom, napríklad:

zvoláva a vedie zasadnutia mestského zastupiteľstva a mestskej rady
a podpisuje ich uznesenia,

zastupuje mesto vo vzťahu k štátu a iným právnickým a fyzickým
osobám,

zastupuje mesto v jednaniach ohľadom jeho majetku aj čo sa týka
pracovnoprávných vzťahov zamestnancov mesta.

Mestské zastupiteľstvo

je skupina ľudí, ktorí zastupujú všetkých obyvateľov mesta – sú volení priamo obyvateľmi mesta. Počet poslancov a poslankyň zastupiteľstva je odvodený od počtu obyvateľov mesta – čím väčšie mesto, tým viac poslancov a poslankyň môže mať. Mestské zastupiteľstvo sa schádza podľa potreby, najmenej však raz za dva mesiace. Jeho zasadnutie zvoláva a vedie primátor/primátorka, rokuje sa podľa vopred zverejneného programu. O jednotlivých bodoch poslanci najskôr diskutujú a potom sa hlasuje o prijatí uznesenia. Niektoré uznesenia majú charakter miestnych zákonov – volajú sa všeobecne záväzné nariadenia mesta. Uzneseniami môže zastupiteľstvo napríklad predať či kúpiť nejaký pozemok, môže zobrať na vedomie nejakú informáciu alebo schváliť nejaký dokument.

Rokovanie mestského zastupiteľstva je verejné – môže sa ho zúčastniť ktokoľvek bez ohľadu na vek, bydlisko a ďalšie veci. Ktokoľvek na ňom môže aj vystúpiť a vyjadriť sa k prerokovávaným veciam – má to však presné pravidlá, ako to urobiť. Tieto pravidlá sú spísané v tzv. rokovacom poriadku – väčšinou sa stačí písomne alebo osobne prihlásiť priamo pri diskusii, prednosť však majú poslanci a poslankyne. Niekedy sa o tom, či môže človek v diskusii vystúpiť hlasuje – väčšinou ale stačí iba súhlas poslancov a poslankyň vyjadrený slovne. Ak nie je vec, ktorá vás zaujíma v programe, dá sa o nej hovoriť na konci rokovania, v bode rôzne. Tam sa prihlasuje väčšinou vopred, najlepšie písomne – to si ale overte v rokovacom poriadku alebo priamo u niektorého poslanca, poslankyne.

Časť poslancov a poslankyň (max. 1/3 celkového počtu v zastupiteľstve) tvorí tzv. Mestskú radu. Tá je poradným a kontrolným orgánom, ktoré väčšinou ešte pred zasadnutím zastupiteľstva prejde dôležité materiály a vyjadrí svoj názor zastupiteľstvu, čo mu odporúča urobiť (schváli nejaký materiál a podobne).

Komisie pri mestskom zastupiteľstve

sú poradné, kontrolné a iniciačné orgány – väčšinou sa vyjadrujú ku rôznym materiálom pred tým, ako sa dostanú do zastupiteľstva. Môžu však prichádzať aj s novými podnetmi a nápadmi. Komisie sú zložené z poslancov a poslankyň mestského zastupiteľstva, ale aj ďalších odborníkov, ktorí nemusia byť poslancami mestského zastupiteľstva.

Zloženie a úlohy komisií schvaľuje zastupiteľstvo. Aj na zasadnutiach komisií je možné zúčastniť sa a predniesť svoj názor – ako to urobiť hovorí rokovací poriadok komisií. Vo všeobecnosti je však stretnutie komisie neverejné, preto treba o účasť vopred požiadať, najlepšie písomne aj s materiálmi, ktoré chcete, aby si členovia komisie vopred naštudovali a rozhodli o nich.

Výbory mestských častí

V niektorých mestách sú okrem komisií zriadené aj výbory mestských častí, ktoré reprezentujú obyvateľov danej mestskej časti. Výbory mestských častí zvolávajú stretnutia s občanmi mestských častí, aby s nimi prediskutovali dôležité oblasti, ktoré treba presadzovať v mestskom zastupiteľstve. Bez súhlasu výboru nie je možné schváliť niektoré dôležité rozhodnutia (napríklad plán, kde sa bude čo v danej časti mesta stavať – tzv. územný plán). Členmi výboru sú všetci poslanci a poslankyne mestského zastupiteľstva zvolení za danú mestskú časť. Na čele výboru je predseda zvolený výborom.

Mestský úrad

je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora. Tvoria ho zamestnanci, odborníci, ktorí sú prijatí väčšinou na základe pracovného pohovoru alebo konkurzu. Ich prácou je pripravovať materiály pre poslancov, vykonávať ich rozhodnutia, ale v niektorých prípadoch sú od rozhodovania zastupiteľstva úplne nezávislí. Zamestnanci mestského úradu nezodpovedajú za svoju prácu občanom, nie sú nimi volení – ich „nadriadeným“ je prednosta úradu. Zamestnanec úradu nesmie byť zároveň poslancom/poslankyňou, ani členom odbornej komisie, mestskej rady a podobne.

Na zamestnancov mestského úradu sa môže obracať ktokoľvek so žiadosťami o informácie (ak nie sú tajné), o vydanie nejakého povolenia – každý má určitú oblasť, ktorú má na starosti a o ktorej môže rozhodovať (napr. koncerty a kultúrne podujatia, povolenia na výstavbu či výrub stromu atď.).

Niektoré mestské úrady majú zriadenú tzv. kanceláriu prvého kontaktu. Je to miesto, kde vybavíte jednoduchšie veci, dostanete tlačivá a dajú kontakty, aby ste neblúdili po úrade.

Mestská polícia

zabezpečuje dodržiavanie poriadku v meste. Policajti a policajtky môžu kontrolovať dodržiavanie povinností alebo zákazov, o ktorých rozhodlo zastupiteľstvo mesta alebo ktoré sú dané zákonmi štátu.

Mestská polícia patrí priamo pod primátora/primátorku mesta, riadi ju náčelník/náčelníčka, ktorá zodpovedá za plnenie úloh mestskej polície primátorovi.

Ak chcem niečo zmeniť alebo ovplyvniť:

- ak mám viac ako 18 rokov, zúčastním sa volieb,
- vyjadrím svoj názor - ak robí mestský úrad anketu, vyplním anketový listok alebo dotazník, napíšem pripomienku, pochvalu alebo sťažnosť,
- ponúknem svoje nápady a návrhy svojim voleným zástupcom,
- zúčastním sa zasadnutia mestského zastupiteľstva, výboru mestskej časti alebo odbornej komisie - prihlásim sa
- a prednesiem svoj návrh, požiadam o zohľadnenie môjho názoru alebo požiadam o stretnutie poslanca za svoju mestskú časť a požiadam ho o riešenie problému, ktorý ma trápi alebo o presadenie nápadu, ktorý mám,
- vymyslím, zorganizujem, pomôžem zorganizovať alebo sa zúčastním podujatia v meste,

...alebo ešte:

- zaujímam sa o komunitu a lokalitu, v ktorej žijem - stretávam sa s priateľmi, spolužiakmi, čítam, fotím alebo inak vnímam okolie,
- zapojím sa do aktivít Rady mládeže kraja (www.akram.sk) alebo mesta (ak existuje),
- zapojím sa do Participatívneho rozpočtu (v prípade, že mesto má túto formu podpory) alebo požiadam o dotáciu mesta z rozpočtu (ako na to zistím od pracovníkov mestského úradu),
- ponúknem svoje sily alebo znalosti ako dobrovoľník/dobrovoľníčka existujúcej organizácii, svojej škole alebo neformálnej skupine,
- vytvorím neformálnu skupinu, založím občianske združenie, ktoré bude presadzovať verejnoprospešné ciele (napr. bude organizovať kultúrne podujatia, zlepšovať životné prostredie, vzdelávať a pod.).

Vydala Nadácia Ekopolis v rámci projektu
"ENVIROvzdelávanie mladých" v roku 2018.
Projekt je realizovaný s finančnou podporou
Nadácie Slovenskej sporiteľne.

www.ekopolis.sk

NADÁCIA
Slovenskej sporiteľne

nadácia
ekopolis

